

F R E D N I N G S V Æ R D I E R

ØSTRUPGÅRD

FAABORG-MIDTFYN KOMMUNE



Besigtigelsesdato:
Besigtiget af:
Journalnummer:

17.01.2014
Nanna Secher Larsen
2013-7.82.07/430-0001

Kommune:
Adresse:
Betegnelse:
Fredningsår:
Omfang:

Faaborg-Midtfyn Kommune
Østrup 38,48,50 og 60, 5600 Faaborg
Østrupgård
1918

Den trefløjede hovedbygning (det grundmurede hus fra 1500-tallets begyndelse, stærkt ombygget 1572; sydlige bindingsværkslænge 1710) med voldsted og omgivende grave, alle avlsgårdens længer omkring den store gårdsplads samt smedien og Schæferhuset.

BYGNINGSBESKRIVELSE

Østrupgård ligger nord for Faaborg i udkanten af Ugleskov. Hovedbygningen ligger på et gammelt voldsted, omgivet af vandfyldte grave på tre sider. Den trelængede hovedbygning ligger omkring en pigstenbelagt gårdsplads med en stensat brønd, den består af et toetages stenhus mod nord og to enetages sidefløje mod henholdsvis øst og vest. Den trelængede avlsgård ligger på området nord for voldstedet og består af fem sammenbyggede længer, der er anlagt omkring en stor pigstensbelagt gårdsplads. Avlsgårdens gårdsplads er forbundet med hovedbygningens gårdplads via en pigstenbelagt kørevej. Nord for avlsgården ligger Schäferhuset, der er en separat bolig. Smedjen ligger lidt afsides syd for det samlede anlæg.

Der er indgang til hovedbygningens gårdsplads gennem en portgennemkørsel i østfløjen, den pigstensbelagte indkørsel er flankeret af to korte udløberlænger. Østfløjen er en etage høj og opført i sort opstolpet bindingsværk med hvidkalkede tavler, den hviler på en høj sokkel af kampesten og der er en høj kælder under den nordlige del af østfløjen. Fløjen bærer et helvalmet tag hængt med røde vingetegl og der sidder fire hvidkalkede skorstene med sokkel og krave i rygningen og et antal med nyere tagvinduer i tagfladen. Vinduerne er både ældre og nyere traditionelt udførte torammede, opsprossede vinduer. I kælderetagen sidder enrammede vinduer med fire ruder. Der er indgang til kælderetagen gennem en nyere revledør i den nordlige udløberlænge.

Stenhuset er et grundmuret, toetages langhus. Murværket består af rå og kløvet kamp samt tegl, der ligesom de enkle murankre er overkalket. Heltaget af røde vingetegl har en stejl hældning og en



Hovedbygningen bestående af Stenhuset og sidefløje.

hvidkalket skorsten med sokkel og krave i rygningen. Murværket afsluttes under tagudhænget af en smal muret gesims. Over bjælkelagshøjde er gavlene udført af overkalket bindingsværk. Der er indgang til fløjen gennem en nyere revledør på gårdsiden. En revledør ved hjørnet mod vestfløjen fører ind til et smalt mellemhus mellem de to fløje. I murværket mod gården er isat en stentavle med bygherren Iver Lunge og hans to hustruers våben. Vinduerne er både ældre og nyere, traditionelt udførte vinduer. Der er torammede opsprossede vinduer i stueetagen, mens første etage har opsprossede korspostvinduer. Vinduer og døre er alle gråmalede.

Vestfløjens bindingsværk er udført med to rækker løsholter, der giver den enetages fløj ekstra højde. Bygningen hviler på en høj sokkel af kampesten. I rygningen sidder to hvidkalkede skorstene med sokkel og krave og i tagfladen mod gården sidder tre ældre tagvinduer. På gårdsiden skyder en bred lude sig ud og gennem en nyere revledør er der adgang til luden. Nord for luden er hovedindgangen, der er en ældre tofløjet fyldingsdør med et rigt udskåret overstykke i sandsten, der bærer Karen Brahes våben. Foran begge døre er ældre granittrapper. Vestfløjens vinduer er ældre, opsprossede korspostvinduer, mens der er isat opsprossede, torammede vinduer i luden. Vinduer og døre er alle gråmalede.

I det indre er østfløjen både i stue- og loftetage indrettet til gæsteværelser og enkelte badeværelser. Under den nordlige del af østfløjen er en høj kælder, hvorved der er en niveauforskel i stueetagen i den nordlige del af fløjen. Nyere, traditionelt udførte ligeløbs- eller trekvartsvingstrapper forbinder bygningens etager og niveauforskelle. Badeværelserne er nye med nye ølandsstengulve. I østfløjens nordlige del er et ældre brændekomfur og dele af et ældre forrammekøkken bevaret. Her er dele af de bærende trækonstruktioner blotlagt. Interiøret præges af ældre og nyere, traditionelt udførte overflader, herunder bræddegulve, ældre teglgulve, pudrede og hvidmalede vægge af murværk, bindingsværk eller kampesten, synligt bjælkelag med bræddeløfter imellem, revledøre og barokfyldingsdøre med gerichter, beslagværk og ældre jern- og messinggreb. Alt træværk på nær gulvene er malet i en lysegrå nuance. Østfløjens portrum er pigstensbelagt, væggene er af sortopstolpet bindingsværk med hvidkalkede tavler og loftet er et ubemalet bræddeloft med synligt bjælkelag.

Via en nyere tegltrappe er der adgang til stenhusets stueetage, der rummer en stue med åbent ildsted samt et badeværelse, begge rum har ølandsstengulve, hvidtede murflader og loftets svære bjælker med loftplanker imellem er synlige. Lofternes træværk fremstår ubehandlet eller med en let kalkning. Stenhusets betragtelige murtykkelse ses tydeligst i de dybe fladbuede vinduesnicher. Via en nyere traditionelt udført trappe er der adgang til stenhusets første

etage, der rummer et forgemak og riddersalen. De symmetriske placerede døre i riddersalen udgøres af to ældre, beklædte revledøre. Riddersalen optager den resterende del af etagen og mellem indgangsdørene er en etageovn fra 1700-tallet placeret. På den modsatte bagvæg er to symmetrisk placerede, fladbuede vinduesblændinger.

Via en trappe i stenhusets stueetage er der adgang til vestfløjen. Den nordlige del af fløjen optages af en sal, hvor omtrent halvdelen af salen deles af en langsgående midterskillevæg. Hvor salen åbner sig til et gennemlyst rum, er der i forlængelse af midterskillevæggen opført et muret ildsted. Fra en gennemgående forstuegang med ølandsflisegulv er der udgang til gården og adgang til et værelse mod gården og et vestvendt køkken. Køkkenet er nyindrettet med et nyt, men traditionelt udført forrammekøkken. Herfra er der adgang til et grovkøkken og en stue med et ældre ildsted i fløjens sydligste del. Fra stuen er der udgang til sekundære rum og til gården. Rummene i vestfløjen har pudsede, hvidtede bindingsværksvægge og gråmalede bræddeloftet med synligt, gråmalet bjælkelag samt gråmalede, ældre fyldingsdøre med en eller to fyldinger. Dørene har ældre beslagværk og messinggreb. I køkken, grovkøkken, stue samt de tilliggende rum er der gulve af nyere teglfliser.

Via en kældertrappe fra gården er der adgang til kælderen under vestfløjen. Her er bygningens fundament af kampesten synligt, der er pigstengulve og skillevæggene er af overkalket bindingsværk. Loftet består af etageadskillelsens svære bjælker med bræddeloft imellem. I kælderen er der bevaret dele af et mindre tøndehvælv af munkesten. Et separat kælderrum under fløjens nordlige del har samme overflader, dog er gulvene lerstampede.

Vestfløjens loftetage fremstår uudnyttet, der er bræddegulv, fast undertag og den ældre tagkonstruktion er synlig. Herfra er der gennem en revledør i stenhusets bindingsværksgavl adgang til stenhusets loftetage. Her er der et nyt bræddegulv, den ældre, svære tagkonstruktion fremstår synlig og taget er understrøget. Fløjenes skorstene er synlige på loftetagerne.

Alle vinduer i hovedbygningens tre fløje har ældre anverfere og stormkroge og er monteret med forsatsrammer.

Avlsgården er anlagt som et stort u-formet anlæg, der lukker sig mod nord ud til landevejen af laden og kostalden, der er sammenbyggede. Den smallere vestfløj ligger som en udløberlænge af laden og herigennem er indkørsel til avlsgårdens gårdsplads. Den østlige avlslænge er sammenbygget med kostalden i en vinkel og den sydligste del af avlsgården ligger som en fritliggende bygning syd for den østlige længe.

Den sydlige østlænge er en grundmuret bygning sammenbygget i en stump vinkel. Længen hviler på en sokkel af granitsokkelsten mod gården og tilhugne kvadre på de øvrige sider. Bygningen bærer et halvvalmet stråtag med halmmønning og kragtræer og der er to hvidkalkede skorstene i rygningen. Stråtaget afsluttes nederst med et skifte vingetegl. På gårdsiden er tillige et høgab og en tagskægskvist med høluge, der hver sidder over en døråbning. Murværket er hvidkalket og afsluttes øverst under tagudhænget af en muret gesims, der på den sydlige del aftrappet, mens den nordlige del er udformet som en trappegesims. Stalddøre og staldvinduer har fladbuede overkarme, mens længens ældre, torammede, vinduer har lige overkarme. På havesiden ses en række fladbuede revleluger lige over soklen i længens nordlige del. Stalddørene er alle udformet som halvdøre.

I det indre fremstår længens nordligste del delvis uudnyttet og anvendes til opbevaring. Loftet er åbnet til kip, hvor den ældre tagkonstruktion og det sydede stråtags underside er synlig. Der er indrettet et nyt fyrrum i denne del af længen. I længens sydlige del er der en fordelingsgang med adgang til værelser og funktionsrum. Via en ældre ligeløbstrappe er der adgang til værelser i tagetagen. Denne del af længen præges af ældre overflader, herunder teglgulve, bræddegulve, pudsede hvidtede vægge, overkalkede eller malede bindingsværkswægge, bræddeløfter med lister over samlingerne samt synligt bjælkelag.

Den nordlige østlænge og den nordlige avlslænge to sammenbyggede, vinkelstillede bindingsværkslænger på 29 og 28 fag. Hvor de to længer mødes, har nordlængen en pigstensbelagt portgennemkørsel fra gårdspladsen ud til landevejen. Begge længer er opført i sort opstolpet tømmer med hvidkalkede tavler. Bygningernes fodrem hviler på en sokkel af tilhugne marksten og bærer stråtag med halmmønning og kragtræer. Taget er helvalmet over østlængens frie gavl mod syd. I nordlængerne er der to skorstenspiber med sokkel og krave i rygningen. Jævnt fordelt i tagskæggets underkant ses høgab lukket med sorttjærede revleluger. I langsiderne er flere tofløjede revleporte og revledøre, der ligeledes er sorttjærede. Vinduerne er ældre torammede opsprossede vinduer eller fladbuede staldvinduer af støbejern.

I det indre står størstedelen af østlængen som et stort åbent rum, mens den nordligste del står uudnyttet med dele af ældre staldinventar. Interiøret præges af nyere og ældre traditionelle overflader, herunder gult teglgulv, kalkede ydervægge og skillevægge af bindingsværk, bærende konstruktion i tømmer og synligt bjælkelag murede hvælve imellem. Dørene er ældre eller nyere

traditionelt udførte revledøre. Rummet oplyses af nyere, men traditionelle staldlamper.

I der indre er dele af ældre karleværelser bevaret. Stalddelen fremstår med dele af ældre staldinventar og anvendes til opbevaring. Overfladerne er ældre og her er lerstampede og tegl-, pigstensbelagte gulve, kalkede vægge, synligt bjælkelag, bræddeloftet med synligt bjælkelag. Bygningens tømmer er fortrinsvis overkalket i det indre. Dørene er ældre revledøre. Enkelte steder er der åbent til kip, hvor den ældre tagkonstruktion og det syede stråtag er synligt.

Laden er udgør den vestligste del af avlsgårdens side mod landevejen. Laden er en 31 fag lang bindingsværksbygning opført i sort opstolpet tømmer med hvidkalkede tavler. Laden bærer et stort halvvalmet stråtag med halmmønning og kragtræer. Begge gavle har fuldt bindingsværk, ligesom der er en tofløjet revleport i hver gavl. Bindingsværket har to rækker løsholter og flere tavler har korsformede udluftningshuller. I begge langsider er der sorttjærede revleluger i de midterste eller øverste tavler, ligesom der i begge langsider er flere lange skråbånd og to dokker i hvert undertavler samt en bred revleport mod landevejen.



Laden set fra landevejen.

I det indre er ladens enorme højremskonstruktion synlig, stolper og skråstivere hviler på store marksten. Konstruktionen er gennem tiden blevet ændret på forskellig vis, hvor blandt andet hver anden bjælke i det øverste bjælkelag er blevet fjernet i en del af laden. Dog er den tidligere funktion som agerumslade er fuldt aflæselig, idet kørevejen i ladens sydlige sideskib og de enkelte gulve til afgrøder er bevaret intakt. Gulvet er lerstampet, væggenes tavler er let kalkede og tagkonstruktionen er ligesom det syede stråtags underside synligt. Laden anvendes til opbevaring.

Vestlængen er en smal udløberlænge fra laden kun adskilt fra denne af en pigstensbelagt portgennemkørsel. Længen er af sort opstolpet bindingsværk og har samme udførelse og samme materialer som de øvrige bindingsværkslængder i anlægget. Mod gården ses en række sorttjærede, tofløjede revleporte. Længen er indrettet med vognport og har i det indre pigstensbelagte gulve, væggene har let kalkede tavler og der er åbent til kip, hvor den ældre tagkonstruktion og det syede stråtags underside er synlig.

Schäferhuset er et ti fag langt bindingsværkshus opført i sort opstolpet bindingsværk. Fodremmen hviler på en sorttjæret sokkel af marksten og bygningen bærer et helvalmet stråtag med halmmønning, kragtræer og to skorstenspiber med sokkel og krave i rygningen. I begge langsider er der nyere, traditionelt udførte tofløjede fyldingsdøre med ruder i den øverste del. Over døren i nordsiden, er der et høgab med en sorttjæret revleluge. Hoveddøren



Schäferhuset set fra landevejen.

sidder i vestgavlen og er en nyere, traditionelt udført, tofløjet fyldingsdør, foran hvilken der er en toløbs granittrappe. Vinduerne er nyere, traditionelt udførte torammede vinduer med seks ruder i hver ramme. Vinduer og døre er alle gråmalede.

I det indre er bevaret dele af en traditionel grundplan med en langsgående midterskillevej, der i midten brydes af en gennemlyst stue. Vestenden rummer et køkken mod vejen og bryggers mod haven mens der er bad og soveværelse mod østgavlen. Interiøret er præget af både ældre og nyere, men traditionelt udførte overflader, herunder brædegulve, malede bræddeloft med synligt bjælkelag og ældre fyldingsdøre med gerichter og beslagværk.

Smedjen er en fire fag lang og fire fag bred bindingsværksbygning opført i sort opstolpet tømmer med hvidkalkede tavler. Fodremmen hviler på en lav sokkel af marksten og bygningen bærer et teglhængt heltag med en hvidkalket skorsten med sokkel og krave i rygningen. Gavlenes øverste dele er beklædt med sortmalede brædder lagt en-på-to og afsluttes nederst af vandbrædder. Der er indgang gennem den ene langside gennem tofløjet, sorttjæret revledør, ved siden af er en tofløjet revleluge ligeledes sorttjæret. Vinduerne er nyere en- eller torammede, opsprossede vinduer.

Smedjens indre er et stort rum med lerstampet gulv, hvidkalkede vægge og et ældre, delvis intakt bræddeloft med synligt bjælkelag. Mod den sydlige gavl ses et stort skorstensmassiv med åbent ildsted. Ildstedets hammer udgøres af et svært stykke tømmer.



Smedjen, der ligger lidt afsides fra resten af gårdanlægget, har karakteristiske, krumvoksede skræstivere.

— BYGNINGSHISTORIE

Østrupgaard blev første gang nævnt i 1425, hvor Palne Jensen "Marsk" Munk overtog gården. Munk var barnebarn af Valdemar Atterdags (1320-1375) marsk, dvs. rigets øverste hærfører, hvorfra han fik sit tilnavn, og Østrupgaard blev formentlig herregård under ham.

Den nuværende hovedbygning består tre fløje, der åbner sig mod syd. Hovedfløjen er opført af i kamp- og munkesten i starten af 1500-tallet. Fløjen er i to etager og rejser sig over sidefløjene, der kun er i en etage. Sidefløjene, der er opført på et fundament af kampesten er opført i bindingsværk og blev rejst i begyndelsen af 1700-tallet af søstre Karen og Birgitte Brahe.

Stenhuset er Østrupgaards ældste bygning, det er opført i begyndelsen af 1500-tallet. Hovedfløjen havde oprindeligt fladbuede vinduer i spidsbuet spejl, og en udvendig trappe gav adgang til overetagen. Mod vest er to fladbuede gavlvinduer på øverste etage blevet reetablerede. Under trægulvet findes et ældre gulv af

kvadratiske røde lerfliser, men ingen spor efter et ildsted, hvilket tyder på, at bygningen oprindeligt har tjent som magasin. I 1572 lod Iver Lunge stenhuset ombygge, hvor murene forhøjedes med 1,9 meter, vinduerne ændredes og blev gjort større i den øvre etages vestvendte side, en skorsten blev opført og der blev anbragt vinduer ud mod voldgraven for første gang.

Mod vest på voldstedet har der ligget et hus, som Jørgen Brahe i midten af 1600-tallet nedbrød og benyttede under opførelsen af Brahesborg ved Assens. Kælderen fra dette hus og dele af gamle træpalisader eksisterer stadig. Herefter blev den nuværende vestfløj - også kaldet "Karen Brahes Hus" - opført. Ifølge indskriften på en sandstensportal over døren er denne bygning opført i 1710 i stedet for det hus, som var blevet flyttet til Brahesborg. Vestfløjen er opført i bindingsværk og bærer præg af tidens stil, barokken. En lude i bindingsværk blev kort efter opført. Karen Brahe udførte endvidere en ombygning af stenhuset "til brug i fredstid". Ombygningen har præg af barokkens tidsalder, eksempelvis i form af de seks høje vinduer, der svarer til vestfløjens vinduer.

Omkring samtidigt som vestfløjen blev opført, blev også en portfløj mod øst opført i bindingsværk. Portfløjen, der blev anvendt som bageri, blev i begyndelsen af 1800-tallet tilføjet små udløberfløje, som indrammer portindkørslen. Disse østlige bygninger, som blandt andet har rummet et mejeri og en hestegang, blev i 1937 hærget af brand, hvor man dog reddede ydervæggens bindingsværk, der efterfølgende blev genopført af arkitekt Arne Ludvigsen i 1940-1942. Arne Ludvigsen restaurerede også hovedbygning og avlsgård i 1955-1959. Endnu en ombygning fandt sted i 1985 ved arkitekt Jan Skovsende Hansen.

I forbindelse med en restaurering ved Hans Henrik Engqvist, afsluttet i 1956, blev en bygningsarkæologisk undersøgelse foretaget. Ved udgravninger under stuehuset og gårdspladsen blev det bekræftet, at der tidligere har ligget en træbygning på voldstedet.

Agerumsladen er opført i 1742, men udført ved genbrug af en ældre tømmerkonstruktion. Laden og staldlængen mod øst udgør en af landets længste bindingsværksfacader.

Den fritliggende, grundmurede avlslænge øst for hovedbygningen fungerede tidligere som mejeri og er opført i 1860.

Smedjen opført i 1835 og Schæferhuset er opført i 1800.

KILDER

<http://www.danskeherregaarde.dk/25740.aspx>



Laden og nordlængens langsider mod landevejen.

Østrupgårds Historie ved arkitekt M.A.A. Lars Nyland Andersen

Niels Peter Stilling: Danmarks slotte og herregårde, 3.udg., Politikens Forlag

Hans Henrik Engquist: Jyske og fynske herregårdslader, Bygningsarkæologiske Studier 1987

— MILJØMÆSSIG VÆRDI

Den miljømæssige værdi ved Østrupgård knytter sig til herregårdens beliggenhed grænsen mellem det skovlædte bakkelandskab mod nordøst og de fugtige engområder sydvest for gården. Herved kommer hovedbygningens forhøjede beliggenhed på voldstedet omgivet af vandfyldte grave bygningen til at indgå harmonisk i landskabet. Hertil kommer den store nærtliggende avlsgård, der omkranser gårdspladsen og leder op til hovedbygningen på voldstedet. Endelig er de pigstenbelagte veje og gårdspladser med til at opretholde en autentisk og historisk korrekt ramme om anlægget.

— KULTURHISTORISK VÆRDI

Den kulturhistoriske værdi ved Østrupgård knytter sig til det samlede anlæg, hvor herregårdens fortid som herreborg endnu er tydeligt aflæselig. Østrupgårds bygningsanlæg afspejler tydeligt den traditionelle herreborgs opbygning. Disse lå ofte på en borgbanke omgivet af vandfyldte grave og var udformet som et stenhus, der både tjente som magasin, men også som tilflugtssted i ufredstider. I tilknytning hertil lå bindingsværksbygninger, der fungerede som herremandens daglige bolig. Umiddelbart udenfor gravene lå avlsgården. Ved Østrupgård er dele af en ydervold sydøst for anlægget endnu bevaret. Disse fungerede som en del af fæstningsanlægget.

Den kulturhistoriske værdi i Stenhuset knytter sig til konstruktionen i rå og kløvede kampesten samt tegl, der sammen med tagets stejle hældning vidner om bygningens oprindelse i 1300-tallet og udvidelse i begyndelsen af 1500-tallet. Murværket består fortrinsvis af kampesten i det nederste stokværk, mens det øverste fortrinsvis er udført i tegl. Spor i murværk efter tilmurede åbninger og ikke mindst de nuværende store vinduesåbninger i første etage, vidner om de skiftende funktioner og smagsudtryk som bygningen har gennemgået. Det massive murværk vidner endvidere om bygningens oprindelse i middelalderen, hvor bygningen fungerede som magasin og tilflugtssted. Hertil kommer inskriptionstavlen på gårdsiden, der

stadfæster ombygningen i begyndelsen af 1500-tallet ved Iver Lunge og hans to hustruer.

I det indre knytter den kulturhistoriske værdi sig til salen på første etage, hvis store dimensioner efter ombygningerne i 1500- og 1700-tallet har gjort dette rum til et af gårdens væsentligste repræsentative rum. Hertil kommer etageadskillelsen af usædvanligt kraftigt tømmer i form af kraftige, tætsiddende bjælker og planker, der vidner om fortiden som magasin beregnet på opbevaring af store mængder tungt gods. Den anslige murtykkelse særligt i stueetagen viser endvidere bygningens fortid som en del af et forsvarsværk.

Den kulturhistoriske værdi knytter sig også til sidelængerne i bindingsværk, der vidner om at man på deres opførelsetidspunkt i 1700- og 1800-tallet ikke længere behøvede at bygge med henblik på forsvar. Særligt den vestlige sidelænge knytter an til et herskabeligt præget byggeri gennem det for 1700-tallets Fyn karakteristiske bindingsværk, der fremstår særdeles rigt med sit store antal stolper, dokker i under- og overtavl og ikke mindst to rækker løsholter, der har skabt plads til de store vinduer og en anselig lofthøjde i det indre. Karen Brahe genopførte vestfløjen i sin nuværende skikkelse i 1710, hvilket ses i sandstenpladen, der er sat over fløjens hovedindgang.

I det indre knytter den kulturhistoriske værdi ved vestfløjen sig til kælderen, hvor dele af fundamentet stammer fra en ældre bebyggelse på voldstedet. Her findes rester af et tårn og træpalisader, der har været en del af voldstedets første forsvarsbebyggelse. Hertil kommer fløjens store sal, der efter al sandsynlighed har rummet bygherren, Karen Brahes uerstattelige bogsamling.

Den kulturhistoriske værdi ved agerumsladen knytter sig i det ydre til det rige bindingsværk, der fremtræder som et fornemt eksempel på fynsk bindingsværk fra 1700-tallet. Særlig karakteristisk er de to rækker af løsholter og den rige forekomst af fyldtømmer i form af dokker i undertavlene. Hertil kommer de talrige lange skråbånd også kaldet ranker, der har stabiliseret konstruktionen ved stærk vindpåvirkning. Udover portåbningerne i hver gavl, der har givet mulighed for at køre gennem laden, formidler de mange luger i langsiden tydeligt ladens oprindelige funktion som oplagringsplads for godsets afgrøder.

I agerumsladens indre knytter den kulturhistoriske værdi sig til ladens højremskonstruktion. Agerumsladen er en treskibet konstruktion, hvor højremskonstruktionens to langsgående, åbne skillevægge inddeler rummet i midtskibet, midtergulvet, og to smallere sideskibe, agerummet, der ligger ud mod gårdspladsen og baggulvet. Agegulvet har i hver ende porte ud til gården, således at man har kunnet køre afgrøderne til oplagring på midter- og baggulv.

Hertil kommer, at højremsvæggen i Østrupgårds lade er inddelt i storfag, hvilket viser, at visse træk fra de østjyske konstruktionsformer har vundet indpas på Fyn i løbet af 1700-tallet.

Den kulturhistoriske værdi ved avlsgården knytter sig til bygningernes konstruktion i både bindingsværk og murværk, der vidner om dens tilblivelse over to århundreder. Laden og staldenes alder afspejler sig i det rige bindingsværk fra 1700-tallet, der står overfor mejerilængens 1800-tals konstruktion i murværk. Murværket og dets enkle udformning med få dekorative elementer i form af hovedgesimserne afspejler bygningens opførelsestidspunkt i slutningen af 1800-tallet, hvor landbruget oplevede en vækst og fremgang, hvorved man opførte nye mere funktionelle bygninger.

I den vestlige staldlænge ses endvidere murede monierhvælv med bjælkelag og stolper af træ, der sandsynligvis er indsat i bygningen i slutningen af 1800-tallet, hvor denne type loftkonstruktion vandt frem i landbruget. Monierhvælvet havde, udover at kunne spænde over store bredder, og derved skabe store, åbne og funktionelle rum, den fordel at virke brandhæmmende i tilfælde af brand.

Den kulturhistoriske værdi ved smedjen knytter sig i det ydre til dens afsides beliggenhed, hvor afstanden i tilfælde af brand skulle hindre antændelse af gårdens øvrige bygninger. Hertil kommer den kraftige skorstenspibe, der er markant i forhold til bygningens beskedne størrelse og udadtil vidner om det store ildsted i det indre, hvor smeden har udført sit arbejde.

— ARKITEKTONISK VÆRDI

Den arkitektoniske værdi ved Østrupgård knytter sig til det samlede anlæg, herreborgen med avlsgård og tilhørende smedje og Schæferhus, der udgør et sammenhængende hele gennem disponeringen, bygningernes indbyrdes dimensionering og det begrænsede materialevalg i kalket murværk og bindingsværk. Herved fremtræder Østrupgård som et både enestående og enkeltstående herregårdsmiljø.

Den arkitektoniske værdi knytter sig også til Stenhusets enkle og sluttede form, der får bygningen til at fremstå som en vægtig og prunkløs monolit i sammenhæng med sidefløjene, der trods det markante og regelmæssige bindingsværk underordner sig og omslutter stenhuset.

I avlsgården knytter den arkitektoniske værdi sig til de lange længer i bindingsværk og grundmur, hvor stråtagenes ubrudte flader er med til at sammenknytte længerne til et harmonisk hele. Hertil kommer de sammenbyggede langsider af laden og den nordlige staldlænge,

hvis rige, regelmæssige bindingsværk danner et imponerende vue langs landsvejen.

I hovedbygningens indre knytter den arkitektoniske værdi sig særligt til Stenhusets sal og vestlængens bogsal, der med deres store lofthøjde og enkle materiale- og farveholdning fremtræder luftige og med en nedtonet, ren elegance.

I laden knytter den arkitektoniske værdi sig i det indre til det store, indre rum, hvor ladens enorme højremskonstruktion er synlig.

— BÆRENDE FREDNINGSVÆRDIER

De bærende fredningsværdier knytter sig til det samlede herregårdsanlæg bestående af stenhuset med sidefløje af bindingsværk beliggende på voldstedet med omgivende, vandfyldte grave. Hertil kommer avlsgården bestående af agerumslade og bindingsværksslænger mod nord, øst og vest samt den grundmurede mejeribygning. Hertil kommer Schæferhuset og smedjen beliggende henholdsvis øst og vest for avlsgården.

De bærende fredningsværdier for hovedbygningen bestående af Stenhuset og sidefløje knytter sig i det ydre til konstruktionen i kløvet kamp, tegl, overkalket og opstolpet bindingsværk, sokler af kampesten samt de teglhængte heltage, heraf de afvalmede på sidefløjene. Hertil kommer alle ældre og nyere, traditionelt udførte detaljer, herunder skorstenspiber, vinduer, døre, fyldingsdøre med gerichter og beslagværk samt greb, murankre, blændinger og spor efter ombygninger, inskriptionstavler, heraf den ene som dørøverstykke og granittrappesten. Endelig kommer den traditionelle materialeholdning.

I det indre knytter de bærende fredningsværdier sig til de bevarede dele af de ældre grundplaner, etageadskillelserne, lofternes synlige bjælkelag, loftplanker, loftbrædder, det kalkede murværk, bindingsværk og kampestensvægge, bræddevægge, vægnicher, revledøre med pålagte fyldinger, fyldingsdøre, revledøre, gerichter, beslagværk, låsetøj, dørgreb, ildsteder, etageovne, flisegulve og ølandsstengulve, ældre og traditionelt udførte trapper. Kældrene med jordgulve eller pigstensbelagte gulve, tøndehvælv og rester af voldstedets ældre bebyggelse. Hertil kommer den traditionelle materialeholdning.

I avlsbygningerne og agerumsladen knytter de bærende fredningsværdier sig til sokler af kampesten og granitsokkelsten, det opstolpede bindingsværk med kalkede tavler, agerumsladens højremskonstruktion, den grundmurede mejerilænge med muredetaljer, de ubrudte, stråtækte tage med halmmønning og

kragtræer samt høgab. Hertil kommer alle ældre og traditionelt udførte revledøre, -porte, luger og halvdøre, vinduer, staldvinduer af støbejern og de korsformede udluftningshuller i agerumsladens tavl.

I avlsbygningernes og agerumsladens indre knytter de bærende fredningsværdier sig til de bevarede dele af den ældre indretning, herunder ladens køregang og inddeling i gulve, jordgulvene og gulve af tegl, brædder og pigsten, de hvidkalkede vægge, de bærende konstruktioner og tagkonstruktioner af tømmer, lofternes synlige bjælkelag med bræddeloft samt monierhvælv. Hertil kommer den traditionelle materialeholdning.

I Schæferhuset knytter de bærende fredningsværdier sig i det ydre til soklen af marksten, det opstolpede bindingsværk, det udbrudte, afvalmede stråtag med halmmønning og kragtræer. Hertil kommer alle ældre eller nyere, traditionelt udførte bygningsdele, herunder fyldingsdøre, vinduer, granittrappesten samt skorstenspiber. Hertil kommer den traditionelle materialeholdning.

I det indre knytter de bærende fredningsværdier sig til de bevarede dele af den ældre grundplan med en delvis bevaret langsgående midterskillevæg, der inddeler planen i køkken og bad mod vejen og stue og værelse mod haven. Hertil kommer alle de ældre og nyere traditionelt udførte overflader og bygningsdele, herunder bræddegulve, bræddeloft med synligt bjælkelag, fyldingsdøre med gerichtter, greb og beslagværk. Hertil kommer den traditionelle materialeholdning.

I Smedjen knytter de bærende fredningsværdier sig i det ydre til soklen af marksten, det opstolpede bindingsværk, det udbrudte, afvalmede stråtag med halmmønning og kragtræer. Hertil kommer alle ældre bygningsdele, herunder vinduer, revledør, luger og skorstenspiben. Hertil kommer den traditionelle materialeholdning.

I det indre knytter de bærende fredningsværdier sig til jordgulvet, de hvidkalkede vægge, bræddeloftet med synligt bjælkelag, skorstenen med stort ildsted og loftets synlige tagkonstruktion.

— ANBEFALINGER

Ingen angivet.